

Ystad-Österlenregionens
miljöförbund

PROJEKT

Inventering av Oljeavskiljare

Rapport avseende tillsyn utförd mellan Juni 2021 - Nov 2022

Ystad-Österlenregionens miljöförbund

Gladanleden 2, 273 36 TOMELILLA, telefon: 0417-57 35 00, e-post: exp@ystadosterlenmiljo.se
hemsida: www.ystadosterlenmiljo.se

Syfte och mål

Detta projekt har genom ordinarie tillsyn inventerat verksamheter vars rening av utgående spill- och dagvatten sker via en oljeavskiljare eller annan liknande reningsanläggning. Syftet var att, via Ystad, Tomelilla och Simrishamns kommuner, kartlägga typer av oljeavskiljare, drift och underhålls rutiner bland verksamhetsutövare och informera grundläggande juridiska krav.

Resultatet av detta är att skapa underlag till samsyn bland förbundet utifrån verkligheten och tydligare standardisera tillsynen med fokus av vad som störst är ett riskmoment för vår miljö. Utöver tidigare nämnda har syftet också varit att vägleda verksamhetsutövare kring den kunskap över sin verksamhet som behöver.

Bakgrund

Varje år utför miljöförbundet tillsyn på ett tiotal fordonservice verksamheter i kommunerna. Inom miljöförbundet finns det lite över 150 verksamheter inom tillsynskoden för fordonservice. Storleken på verksamheterna kan variera kraftigt, fordonstvättar med över 5000 tvättar per år till bara 300 tvättar per år. Drivmedelskedjor som säljer över 1000 kubik drivmedel per år till bara 100 kubik årligen. Verkstäder ute på landsbygden och stora kedjor som ex. autoexperten och euromaster.

Dessa verksamheters största riskmoment är att medföra dag- och spillvatten innehållande olika oljor, drivmedel samt tungmetaller till våra vattenledningar. Föroreningarna är vardagliga och förekommer genom fysikalisk påverkan från fordonen. Framst förs olika fordonsolja i form av transmission-, motorolja, bromsvätska mm med genom meddragande av regn och smältvatten. Vattnets kontakt med fordonen gör också att metaller utsöndras från karossen och följer sedan med strömmen.

För att samla upp denna koncentrerade mängd av föroreningar finns separationssystem placerade i ledningarna på vissa områden. Dessa områden kan exempelvis vara drivmedelsstationer, verkstäder, fordonstvättar eller parkeringsplatser. Separationssystem går oftast under den populära produktbenämningen "oljeavskiljare".

Sedan 2003 produceras alla oljeavskiljare enligt svensk standard SS-EN 858:1-2. Tidigare följde det Boverkets byggnadsregler BBR 94 (föreskrifter och allmänna råd) BFS 199:57 samt Statens Naturvårdsverks riktlinjer SNV 1975:10.

I Ystad, Tomelilla och Simrishamns kommuner styr främst Allmänna bestämmelserna för användande av allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA) tillsynen av oljeavskiljare genom riktvärden samt konstruktionsskarv. För drift och underhålls krav ställer miljöförbundet samma krav under denna tillsyn som SS-EN 858-2s ställer. Vidare följer miljöförbundets Naturvårdsverkets råd från branschfaktblad om oljeavskiljare samt tillsynsvägledning av fordonstvättsverksamheter.

Genomförande

Mellan tidsperioden juni 2021 till november 2022 har totalt 67 stycken fordonserviceverksamheter genomgått tillsynsbesök från miljöförbundet. Av dessa 56 stycken har 67 verksamheter krav på oljeavskiljare.

Undertecknad författare har under tillsynen lyft på brunnslocken i verksamhetsområdet och utfört en okulär kontroll av avskiljarsystemet, majoriteten av besöken tillsammans med verksamhetsutövaren. Redskapen som har används är miljöförbundets egna verktyg. Handläggaren har därefter bedömt vilken typ av oljeavskiljare det rör sig om samt identifierad vilka typer av komponenter som är installerade. Ifall oljeavskiljaren hade en larmpanel kopplad till larmdosor har dennes funktion testats.

Vidare har information inhämtats muntligen samt skriftligen från verksamhetsutövare beträffande drift och kontrollrutiner, tömningsintervall, besiktningintervall samt flödesbelastning.

Efter tillsyn har informationen dokumenterats. Eventuella foton har komprimerats och sammanfogats i ett eget register. Information som saknats har miljöförbundet ombett verksamhetsutövaren att komplettera inom en viss tidsfrist eller avses uppföljas vid nästa tillsynsbesök. Fokus har riktats sedan på informationsupplysning.

Vid fåtal tillfällen där oljeavskiljaren har bedömts undermålig har miljöförbundet ombedd verksamhetsutövaren att undersöka oljeavskiljarens beskaffenhet. Ifall verksamhetsutövare inte vidtar dessa åtgärder har miljöförbundet meddelat att beslut om föreläggande kan bli aktuellt.

Miljöförbundet har agerat utifrån ABVAs krav, Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, Standard SS-EN 858-2 och 858-2 samt miljöbalkens hänsynsregler 2 kap 3 § och 9 kap 7§ .

Resultat

Som tidigare skrivit har 67 verksamheter inventerats bland verksamheter i Ystad, Tomelilla och Simrishamn kommun. Av dessa erhåller 56 stycken oljeavskiljare.

Av dessa har 33 stycken verksamheter reningsanläggningar tillverkade enligt svensk standard 858. 23 stycken är tillverkade av äldre variant.

Av dessa uppnår majoriteten enligt ABVAs krav gällande tömning och krav på larm.

Av dessa utövar minoriteten av verksamheterna den regelbundna kontroll som krävs inom drift & underhåll enligt svensk standard.

I enskilda fall har undertecknad handläggare bedömt att reningsanläggningen ej är tillräcklig och gett anmärkning att byta. Detta förekommer hittills i två tillsynsärenden.

Verksamheter som deltagit i projektet

Se bilaga.

Slutsats

Miljöförbundets reflektion är att det råder bristande kunskap bland verksamheter kring dess reningsanläggningar, främst kring drift och underhåll. För att en reningsanläggning ska fungera tillfredsställande är det viktigt att verksamheten som använder anläggningen underhåller den rätt. Undertecknad författare anser att miljöförbundet inte bara har ett tillsynskrav för att kontrollera ifall detta efterföljs men också upplysningsplikt till verksamhetsutövarna vilka krav som ställs till dem.

Undertecknad handläggare har under sin tillsyn visat det praktiska moment som krävs för att utöva s.k 6 månaderskontroll av oljeavskiljarna. Förhoppningen i framtiden är att verksamhetsutövaren ska kunna utöva detta själva under tillsynsbesöket.

Miljöförbundets verksamheter har i en stor utsträckning fortfarande äldre avskiljare. Då dessa var konstruerade innan svensk standard fastställdes 2003 är det troligt att många inte uppfyller dagens krav av rening . Möjligheterna att förelägga verksamhetsutövaren att byta anläggning finns med hänvisning till miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Däremot innebär det kostsamma investeringar för verksamheten som möjligen kan överstiga 100 000 kronor. För att väga kostnaden till miljönyttan behövs tydliga direktiv och stödunderlag för miljöförbundet att kunna agera rättssäkert.

Exempel på miljöförvaltningar med tydliga direktiv är miljöförvaltningen i Malmö som på dess hemsida aviserar ” *Verksamheter med oljeavskiljare som installerades före år 2003 har troligen en anläggning som inte klarar dagens utsläppskrav. För att uppfylla kraven ska äldre avskiljare bytas ut till en som uppfyller dagens krav.*”

En viktig reflektion att upplysa är att det är svårt att konkret undersöka ifall en oljeavskiljare under- eller överstiger det riktvärden som satts av ABVA i det verksamheter som inte har ett ekvivalent vattenflöde till anläggningen.

Föreslagna möjliga åtgärder och vidare undersökningar

- Bjuda in verksamhetsutövare till en informationsdag hos miljöförbundet kring oljeavskiljare.
- Löpande fortsätta bygga upp en ”kunskapsbank” gällande foton och information avseende verksamheter oljeavskiljare i Miljöförbundet.
- Framta en ”Rutin för tillsyn av Fordonservice verksamheter” för att öka kompetens samt rättsäker bedömning inom miljöförbundet gällande ordinarie tillsyn.
- Utöka information och rutiner kring tillsyn av fordonsverksamheter i miljöförbundet för verksamhetsutövare.
- Framta lokala riktlinjer & direktiv kring installation samt drift & underhåll för oljeavskiljare.

Författare: Miljöinspektör Jonathan Tallgård